

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання наглядової ради
ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»
від 26.12.2024 № 25

**СТРАТЕГІЯ
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ЕКСПОРТНО-КРЕДИТНЕ АГЕНТСТВО»
(у новій редакції)**

м. Київ – 2024

ЗМІСТ

1.	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2.	ОСНОВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ.....	3
3.	ВИЯВЛЕННЯ СУТТЄВИХ РИЗИКІВ.....	4
4.	ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ	7
5.	ПРИНЦИПИ ТА ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРИЙНЯТНОГО СПІВВІДНОШЕННЯ ДОХІДНОСТІ ТА РИЗИКІВ	11
6.	ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ	12
7.	ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ І ФУНКЦІЇ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ ТА ПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ.....	13
8.	ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	15

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Стратегія управління ризиками приватного акціонерного товариства «Експортно-кредитне агентство» (далі - Стратегія) визначає базові принципи, відповідно до яких ПрАТ «Експортно-кредитне агентство» (далі – Товариство) формує систему управління ризиками, оцінює їх вплив на достатність капіталу та визначає рівень толерантності до ризиків Товариства.
- 1.2. Стратегія розроблена відповідно до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності», Положення про ліцензування Експортно-кредитного агентства та умови провадження ним діяльності із страхування, перестраховування, надання гарантій, затвердженого Постановою Правління Національного банку України від 06.01.2023р. №1, інших вимог законодавства України, нормативно-правових документів Національного банку України.
- 1.3. Стратегія визначає цілі управління ризиками, види ризиків, що притаманні діяльності Товариства, методи оцінки, обмеження та зниження ризиків, а також порядок управління ризиками, що відображає розподіл функцій, пов'язаних з управлінням ризиками і капіталом між наглядовою радою, правлінням, колегіальними органами (у випадку їх створення) та підрозділами Товариства, які забезпечують процес управління ризиками.
- 1.4. Метою впровадження Стратегії є:
 - задоволення очікувань держави (акціонера), зацікавлених в безперервній, стабільній довгостроковій діяльності та успішному функціонуванні Товариства, що забезпечує ефективність та прибутковість від основної операційної діяльності;
 - забезпечення ефективного функціонування системи управління ризиками, що підвищує впевненість у надійності Товариства як учасника фінансового ринку для всіх зацікавлених сторін: клієнтів, співробітників та інших учасників процесу ведення операційної діяльності Товариства;
 - забезпечення відповідності структури та функцій системи ризик – менеджменту вимогам Національного банку України.
- 1.5. При розробці Стратегії Товариство керується підходом, що забезпечує безперервність діяльності в довгостроковій перспективі. Фінансова стійкість Товариства забезпечується шляхом підтримання на достатньому рівні ліквідності, дохідності та платоспроможності, зростання прибутку та мінімізації ризиків. Для підвищення рівня фінансової стійкості Товариство, у тому числі, прагне зменшити рівень чутливості до ризиків та підвищити якість управління ними.
- 1.6. При розробці Стратегії Товариство керується принципом економічної доцільності розвитку системи управління ризиками для побудови системи стримання та протипаг. Витрати на розвиток інструментів ризик-менеджменту не повинні перевершувати одержувані вигоди від даних інструментів у вигляді більш точної оцінки ризиків і більш ефективного використання капіталу.

2. ОСНОВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

- 2.1. Основними цілями управління ризиками Товариства є:
 - забезпечення/підтримання прийняттого рівня ризиків у рамках розрахованого розміру ризик-апетиту;

**СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ЕКСПОРТНО – КРЕДИТНЕ АГЕНТСТВО»**

- забезпечення достатності капіталу та ліквідності для покриття суттєвих та інших ризиків, на які наражається Товариство у своїй діяльності;
- якісне підвищення рівня управління ризиками в Товаристві відповідно до вимог регуляторів ринку фінансових послуг, сучасних міжнародних стандартів та найкращих світових практик;
- підвищення транспарентності діяльності Товариства, пов'язаної з прийняттям ризиків, для акціонерів, потенційних інвесторів, інших зацікавлених осіб, що допущені до інформації про діяльність Товариства, тощо.

2.2. У рамках управління ризиками Товариства передбачається рішення наступних основних завдань:

- виокремлення, подальша ідентифікація та оцінка суттєвих видів ризиків;
- оцінка, агрегування, прогнозування та стрес-тестування рівня суттєвих ризиків (окрім комплаєнс-ризиків);
- створення механізмів управління структурою й обсягом ризиків, прийнятих Товариством, у тому числі встановлення системи лімітів з метою обмеження (контролю) ризиків Товариства;
- моніторинг і контроль обсягу прийнятого ризику, реалізація заходів щодо зниження рівня прийнятого ризику Товариства з метою його підтримки в межах встановлених зовнішніх і внутрішніх обмежень;
- виконання встановлених законодавчими та нормативними актами значень нормативів та обмежень діяльності Товариства;
- забезпечення ефективного розподілу ресурсів для оптимізації співвідношення ризику і прибутковості Товариства;
- оцінка достатності доступних фінансових ресурсів для покриття суттєвих ризиків;
- планування капіталу, виходячи з результатів всебічної оцінки суттєвих ризиків, обсягів діяльності, тестування стійкості Товариства по відношенню до внутрішніх і зовнішніх чинників ризику, орієнтирів стратегії розвитку бізнесу, нормативних вимог до достатності капіталу;
- підготовка звітності та своєчасне її подання відповідним колегіальним органам Товариства відповідно до встановлених / погоджених форматів та строків;
- розвиток у Товаристві ризик-культури і компетенцій з управління ризиками з урахуванням кращих світових практик та тенденцій на ринку фінансових послуг.

3. ВИЯВЛЕННЯ СУТТЄВИХ РИЗИКІВ

3.1 Товариство на постійній основі вважає суттєвими ризики, зазначені у Таблиці 1 Стратегії:

Таблиця 1. Перелік суттєвих ризиків із зазначенням видів операцій, які генерують ці ризики

Суттєвий ризик	Напрямок діяльності	Види операцій, які генерують ризик
Кредитний ризик (в т.ч. андерайтинговий ризик)	андерайтинг, перестраховування	Страховання та перестраховування експортних кредитів (у тому числі, кредитів українських суб'єктів)

**СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ЕКСПОРТНО – КРЕДИТНЕ АГЕНТСТВО»**

		господарювання, пов'язаних з інвестиціями у створення об'єктів та інфраструктури, необхідних для розвитку переробної промисловості та експорту товарів (робіт, послуг) українського походження), факторингу, зовнішньоекономічних договорів (контрактів), прямих інвестицій з України, акредитивів, банківських гарантій, надання зустрічних гарантій банкам українських експортерів, відбір клієнтів для проведення часткової компенсації відсоткової ставки за експортними кредитами, інші види діяльності зі страхування та перестраховування, що не суперечать меті діяльності Товариства та визначаються відповідно до вимог законодавства України
Інвестування	Страхування/ перестраховування	Страхування (перестраховування) від воєнних та/або політичних ризиків кредитів українських суб'єктів господарювання, пов'язаних з інвестиціями у створення об'єктів та інфраструктури, необхідних для розвитку переробної промисловості та експорту товарів (робіт, послуг) українського походження; страхування (перестраховування) від воєнних та/або політичних ризиків прямих інвестицій в Україну
Ризик ліквідності	Управління ризиком ліквідності, інвестування, управління активами та зобов'язаннями, включаючи відповідність активів та зобов'язань щодо їх строковості та валюти.	Операції, що призводять до зміни ліквідної позиції Товариства, в т.ч. розміщення грошових вкладів, проведення інвестицій, в т.ч. інвестування в цінні папери; здійснення розрахунків за вимогами клієнтів, тощо

**СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ЕКСПОРТНО – КРЕДИТНЕ АГЕНТСТВО»**

Ризик концентрації та диверсифікації	Управління ризиком концентрацій, перестраховування	Операції по формуванню структури портфелів активних та пасивних операцій, розподіл ризику на суб'єктів фінансового ринку, міжнародні страхові компанії
Ризик капіталу	Формування страхових резервів, контроль достатності капіталу	Відображення повноти та достатності страхових резервів для покриття ризику виконання зобов'язань за активними операціями Товариства, контроль рівня та достатності капіталу, враховуючи обсяг, склад та рівень прийнятого ризику активних операцій Товариства
Операційні ризики	Всі процеси діяльності Товариства	Всі операції Товариства
Компласнс-ризик	Всі процеси діяльності Товариства	Всі операції Товариства

- 3.2 Політики управління ризиками, у т. ч. попередження їх виникнення та мінімізація, а також склад та порядок складання звітності та проведення стрес-тестування, визначаються окремими внутрішніми документами Товариства.
- 3.3 Товариство здійснює ідентифікацію інших видів ризиків, які не зазначені в п. 3.1. цього розділу, шляхом застосування методології або власного професійного судження, що ґрунтується на системі загальних показників, що можливо застосувати до будь-яких видів ризиків, як існуючих, так і нововиявлених. При виявленні інших суттєвих для Товариства ризиків можуть застосовуватися індивідуальні індикатори, характерні для конкретного виду ризику.
- 3.4 Оцінка властивих діяльності Товариства ризиків на предмет їх суттєвості, здійснюється Департаментом з управління ризиками на підставі власного професійного судження, структури та обсягів діяльності Товариства.
- 3.5 Суттєвим ризик визнається при наявності хоча б одного фактору суттєвості, зокрема:
- Рівень збитків: реалізовані або потенційні збитки (сформований обсяг резервів, втрати пов'язані із конкретними видами операцій) за попередні три роки по даному виду ризику (накопиченим підсумком) складають більше 3% капіталу на розрахункову дату, при цьому динаміка за останній рік, що аналізується, не є спадаючою;
 - Специфіка операцій: обсяги здійснюваних операцій за окремими напрямками діяльності, яким властивий даний вид ризику (відношення обсягу портфеля окремого типу операцій до загальної величини активів) становить більше 15%;
 - Технологічність: складність технології здійснюваних операцій, наявність значної суми потенційних втрат (більше 5% від капіталу) через фактичну складність технологічного процесу, початок ведення нової/інноваційної діяльності для Товариства.
- 3.6 Товариство під час оцінки всіх видів ризиків ураховує ризик концентрації. Концентрація виникає, якщо актив, або зобов'язання Товариства, які характеризуються спільним фактором, перевищують певну межу.

- 3.7 За наявності інформації, Товариство розглядає ризик концентрації, як концентрацію своїх активів та зобов'язань у розрізі:
- одного контрагента: страхувальника, боржника/контрагента та групи пов'язаних контрагентів в портфелі активних та пасивних операцій;
 - встановлених лімітів на страхувальника/іноземного покупця;
 - продуктів;
 - видів економічної діяльності, географічних регіонів, країн іноземного покупця за зовнішньоекономічним договором (контрактом) (далі -ЗЕД);
 - класів боржників/контрагентів, що визначаються відповідно до внутрішніх документів Товариства;
 - типів продуктів, послуг, що страхуються/гарантуються Товариством;
 - видів валют.
- Товариство може розглядати ризик концентрації в інших розрізах, додатково до встановлених у цьому пункті.
- 3.8 З метою накопичення необхідних історичних даних Товариство здійснює комплексну оцінку, розраховує вплив ризиків на достатність капіталу та здійснює стрес-тестування з періодичністю не менш ніж один раз на рік (окрім комплаєнс-ризиків).
- 3.9 Товариство розробляє методологію виявлення, вимірювання, моніторингу, контролю, звітування та пом'якшення окремо для кожного суттєвого ризику, включаючи джерело даних, що використовуються для оцінки ризику, та процедури стрес-тестування.
- 3.10 Процес управління ризиками Товариства включає наступні етапи:
- виявлення ризику з оцінкою вірогідності його реалізації та масштабу наслідків його реалізації (з визначенням типу діяльності, якій притаманний зазначений вид ризику; методів їх ідентифікації та оцінки);
 - оцінка ризику, розробка механізму його контролю з метою зниження вірогідності реалізації ризику та мінімізації можливих негативних наслідків (зі встановленням лімітів ризику і методів його обмеження);
 - моніторинг ризику, обрання методів та інструментів управління виявленим ризиком, у т.ч. визначення порядку та періодичності здійснення контролю за дотриманням встановлених процедур з управління ризиком, обсягами прийнятого ризику і дотриманням встановлених лімітів;
 - безпосереднє управління ризиком та створення системи звітності в рамках виявлених ризиків;
 - реагування на ризик, оцінка досягнутих результатів та коригування ризик-стратегії, визначення порядку дій при досягненні сигнальних значень і невиконанні встановлених лімітів ризику в Товаристві;
 - стрес-тестування ризиків (окрім комплаєнс-ризиків);
 - оцінка впливу ризиків на капітал та рівень стійкості Товариства.

4. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

4.1. Інформованість про ризик.

Ухвалення рішення про проведення будь-якої операції здійснюється лише після детального та повного аналізу ризиків, що виникають в результаті проведення операції. Всі операції проводяться з дотриманням внутрішніх та/ або організаційно-розпорядчих

документів. Проведення нових операцій, схильних до суттєвих ризиків, при відсутності внутрішніх, або організаційно-розпорядчих документів або відповідних рішень колегіальних органів, що регламентують порядок їх здійснення, не допускається.

4.2. Управління діяльністю з урахуванням достатності капіталу, обсягів та структури ліквідності.

Цей принцип означає, що перш ніж прийняти рішення в умовах ризику необхідно:

- визначити максимально можливий обсяг потенційного збитку в разі настання ризикової події;
- провести порівняння його з обсягом наявного капіталу та структурою ліквідності і всіма власними фінансовими ресурсами і визначити, чи не призведуть ці збитки до формування реєстру не виконаних зобов'язань чи банкрутства;
- провести оцінку непередбачуваних збитків за результатами стрес-тестування та оцінити їх вплив на капітал Товариства.

4.3. Обмеження (лімітування) ризиків.

Встановлення лімітів є одним із основних методів управління ризиками Товариства. Формування системи лімітів спрямовано на обмеження й контроль ризиків, прийнятих Товариством у цілому, з метою мінімізації рівня можливих втрат, сприяння підвищенню обсягу власного капіталу Товариства з одночасним забезпеченням захисту інтересів акціонерів та досягнення мети діяльності Товариства.

У Товаристві запроваджується система лімітів і обмежень, що дозволяє забезпечити прийнятний рівень ризиків в рамках встановленого апетиту до ризику та/або інших обмежень з метою забезпечення безперервності діяльності Товариства.

Система лімітів Товариства повинна мати багаторівневу структуру:

- ліміти за видами суттєвих ризиків;
- ліміти за ризиками концентрації, в т.ч. за обсягом здійснюваних операцій з одним контрагентом, групою контрагентів, пов'язаних певними ознаками, за обсягом операцій, здійснюваних з фінансовими інструментами і т.п.;
- інші обмеження, необхідні для ефективного управління ризиками.

4.4. Економічна доцільність прийняття ризику.

Принцип передбачає, що перш ніж прийняти рішення про укладення угоди або впровадження нового продукту/процесу, що містить ризик, необхідно порівняти очікуваний результат (дохід) з можливими втратами, яких зазнає Товариство в разі настання несприятливої події.

4.5. Розподіл функцій по управлінню ризиками.

З метою ефективного управління ризиками та з урахуванням необхідності мінімізації конфлікту інтересів між прийняттям ризиків, обмеженням і контролем рівня ризиків, а також аудитом системи управління ризиками, організаційна структура Товариства формується з урахуванням необхідності розподілу функцій і відповідальності між підрозділами, відповідно до принципу 3-х ліній захисту.

На першій лінії захисту управління ризиками перебувають бізнес-підрозділи та підрозділи підтримки діяльності Товариства. Ці підрозділи приймають ризики та несуть відповідальність за них, здійснюють поточне управління ризиками і подають звіти щодо поточного управління такими ризиками.

Другою лінією захисту управління ризиками є Департамент з управління ризиками та головний комплаєнс- менеджер. Функції підрозділів 2 лінії захисту наведені у пунктах 4.7. – 4.10.

На третій лінії захисту Головний внутрішній аудитор здійснює оцінку ефективності системи управління ризиками підрозділами першої та другої лінії захисту, включаючи оцінку ефективності системи внутрішнього контролю. Головний внутрішній аудитор в частині управління ризиками:

- здійснює незалежний аналіз процесу управління ризиками і надає відповідні рекомендації щодо його удосконалення;
 - проводить оцінку адекватності системи управління ризиками;
 - надає пропозиції наглядовій раді та правлінню Товариства щодо удосконалення діючої в Товаристві системи управління ризиками;
 - має право безперешкодного доступу до всієї інформації, яка необхідна для виконання покладених на нього завдань.
- 4.6. Підтвердженням належного функціонування моделі трьох ліній захисту є:
- ефективність та економічна доцільність здійснюваних Товариством операцій;
 - обачливе (обережне) ведення операційної діяльності, включаючи збереження активів та інвестицій Товариством;
 - своєчасне та належне виявлення, вимірювання, моніторинг, контроль, звітування та пом'якшення за всіма видами ризиків;
 - достовірність фінансової та статистичної звітності, інформації щодо фінансово-господарської діяльності Товариства, що надається як внутрішнім, так зовнішнім користувачам, публікується у відкритих джерелах інформації;
 - надійність інформаційних технологій, управлінських і облікових процесів, що базуються на чіткому визначенні обов'язків, розподілі повноважень і підзвітності;
 - відповідність діяльності Товариства законодавству України, нормативно-правовим актам НБУ, а також внутрішнім документам Товариства.
- 4.7. Загальний моніторинг ризиків на рівні Товариства, в цілому, в межах, визначених і затверджених наглядовою радою та/або правлінням Товариства, внутрішніх документів Товариства, виконують Департамент з управління ризиками та Головний комплаєнс - менеджер. Підрозділи з ризиків підпорядковуються Головному ризик-менеджеру, що підпорядковується наглядовій раді Товариства. Головний комплаєнс – менеджер підпорядковується наглядовій раді Товариства.
- 4.8. Департамент з управління ризиками в рамках основних завдань:
- забезпечує своєчасне виявлення, вимірювання, моніторинг, контроль, пом'якшення та звітування щодо суттєвих ризиків;
 - бере участь у розробленні стратегії управління проблемними активами й оперативного плану та здійснюють моніторинг за їх реалізацією;
 - забезпечує моніторинг та попередження порушень показників ризик-апетиту та лімітів ризику, контролюють наближення показників ризиків до ризик-апетиту та лімітів ризику та ініціюють вжиття заходів для попередження їх порушень у разі їх встановлення;
 - готує звіти щодо ризиків;
 - здійснює постійний аналіз ризиків, на які наражається Товариство під час своєї діяльності, з метою підготовки пропозицій з прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень щодо пом'якшення ризиків;

- здійснює контроль за оцінкою зміни вартості інвестицій Товариства;
- розробляє та підтримує в актуальному стані методики, інструменти та моделі, що використовуються для аналізу впливу різних факторів ризиків на фінансовий стан, капітал та ліквідність Товариства;
- здійснює оцінку кредитного ризику в процесі андерайтингу та перестраховування;
- здійснює стрес-тестування (окрім комплаєнс-ризиків);
- обчислює профіль ризику Товариства;
- готує висновки щодо ризиків, які притаманні новим продуктам та значним змінам у діяльності Товариства за запитами ініціюючого підрозділу, до моменту їх впровадження для прийняття управлінських рішень;
- розробляє та бере участь у розробленні внутрішніх документів щодо управління ризиками.

4.9. Головний ризик-менеджер несе відповідальність за виконання функцій Департаментом з управління ризиками. головний ризик-менеджер виконує такі функції:

- подає звіти щодо ризиків наглядовій раді та правлінню Товариства з урахуванням вимог цієї Стратегії;
- інформує правління та наглядову раду Товариства про надмірні ризики, на які може наражатись Товариство у процесі власної діяльності;
- забезпечує координацію роботи з питань управління ризиками між структурними підрозділами Товариства;
- надає пропозиції наглядовій раді та правлінню Товариства щодо необхідних заходів для пом'якшення впливу ризиків (у розрізі кожного виду) на фінансовий стан, капітал та ліквідність, уключаючи ініціювання встановлення лімітів ризиків та/або перегляду їх значень;
- забезпечує розробку, бере участь у розробці внутрішніх нормативних документів з питань управління ризиками.

Головний ризик-менеджер має право бути присутнім на засіданнях всіх колегіальних органів, утворених Товариством, та мати право відображення власного судження у протокольних рішеннях колегіальних органів Товариства.

4.10. Головний комплаєнс – менеджер, в рамках своїх функцій:

- подає звіти щодо комплаєнс-ризиків наглядовій раді, правлінню, комітету з питань призначень та винагороди наглядової ради Товариства з урахуванням вимог цієї Стратегії;
- забезпечує координацію роботи з питань управління комплаєнс-ризиком між структурними підрозділами Товариства;
- інформує наглядову раду, правління, комітет з питань призначень та винагороди наглядової ради Товариства про надмірні ризики, на які може наражатись Товариство;
- повідомляє НБУ про підтверджені факти неприйнятної поведінки в Товаристві/порушення в діяльності Товариства та конфлікти інтересів, що виникли в Товаристві, якщо наглядовою радою не були застосовані заходи, що забезпечили їх усунення; спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, у разі виявлення ознак корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення;

- забезпечує розроблення, бере участь у розробленні внутрішніх документів Товариства з питань управління ризиками;
- має доступ до матеріалів колегіальних органів правління та результатів прийнятих рішень.

4.11. Взаємодія Департаменту з управління ризиками та головного комплаєнс-менеджера з іншими підрозділами Товариства в частині управління ризиками здійснюється наступним чином:

- забезпечення керівництва Товариства та відповідних підрозділів аналітичною інформацією, яка сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень з різних напрямів діяльності Товариства в ринкових умовах та з врахуванням ризиків, притаманних основній діяльності Товариства;
- підготовка пропозицій правлінню Товариства стосовно тактики управління ризиками;
- підготовка пропозицій правлінню та наглядовій раді Товариства щодо вимог до капіталу з метою покриття збитків, пов'язаних з ризиками;
- отримання інформації, необхідної для виконання своїх функцій, від будь-яких інших підрозділів Товариства.

4.12. Інформаційні технології та якість даних.

Управління ризиками здійснюється на основі використання сучасних інформаційних технологій, що дозволяють підвищити якість і оперативність прийняття рішень. Якість даних (повнота, доступність) є критично важливими факторами для забезпечення надійності і точності результатів розрахунку та оцінки ризиків (наприклад, обсяг ризику, обсяг капіталу на покриття ризику).

Товариство прагне до максимальної автоматизації процесів збору, зберігання, обробки і розрахунку даних. В рамках управління ризиками враховуються ризики, пов'язані з впровадженням сучасних інформаційних технологій, а саме: зростання ймовірності значних фінансових і нефінансових втрат при виникненні проблем в роботі автоматизованих систем і інформаційного захисту систем Товариства.

4.13. Залучення вищого керівництва

Наглядова рада, правління Товариства на регулярній основі розглядають інформацію про рівень прийнятих ризиків та факти порушення встановлених процедур управління ризиками, лімітів та обмежень.

5. ПРИНЦИПИ ТА ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРИЙНЯТНОГО СПІВВІДНОШЕННЯ ДОХІДНОСТІ ТА РИЗИКІВ

5.1 Основними принципами визначення прийняттого співвідношення дохідності та ризиків Товариства є:

- принцип дохідності;
- принцип мінімізації ризику;
- принцип ліквідності;
- принцип диверсифікації.

5.2 Принцип дохідності полягає у підтриманні дохідності за активними операціями на рівні, що одночасно відповідає наступним вимогам:

- підтримує рентабельність Товариства на рівні, визначеному Стратегією розвитку та бізнес-планом Товариства;
 - враховує загальну дохідність Товариства за операціями з контрагентами. Покриває вартість кредитного ризику, що притаманний контрагентам та/або продукту/портфелю активних операцій;
 - відповідає регуляторним вимогам;
 - покриває витрати Товариства, пов'язані зі здійсненням операцій.
- 5.3 Принцип мінімізації ризику, який необхідно прийняти для забезпечення бажаного рівня дохідності, передбачає встановлення обмежень, лімітів для клієнтів Товариства, з якими можливе встановлення відносин фінансового характеру, розробка моделей оцінки фінансового стану контрагентів в залежності від їх типу (банк, експортер, іноземний покупець тощо), цільового використання, продуктів, тощо.
- 5.4 Принцип ліквідності передбачає підтримання в достатнього розміру ліквідних коштів для забезпечення виконання зобов'язань Товариства.
- 5.5 Принцип диверсифікації передбачає розподілення активів між різними об'єктами вкладень/інвестицій з метою зниження ризику можливих втрат капіталу чи доходу. Користуючись принципом диверсифікації, Товариство має право встановлювати ризик-апетити та ліміти концентрації активів та зобов'язань.
- 5.6 Основними підходами для визначення прийняттого співвідношення дохідності та ризиків є:
- формування Стратегії розвитку і бізнес-плану Товариства керуючись рівнем дохідності, що забезпечує покриття витрат та фінансування власного розвитку за кожним з напрямків діяльності;
 - встановлення лімітів, обмежень, показників щодо концентрації (диверсифікації) активів, які б дозволили забезпечити виконання Стратегії розвитку і бізнес-плану Товариства;
 - аналіз впливу операції, яка планується, на стан фінансової стійкості Товариства.

6. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

- 6.1. Процес управління ризиками є послідовним, безперервним та включає етапи, визначені п. 3.10 даної Стратегії.
- 6.2. Ідентифікація (виявлення) ризику є базовим етапом в процесі управління системою ризиків. Ідентифікація ризику означає виявлення, прогнозування можливостей і особливостей реалізації ризику, аналіз зміни ризику в часі, ступінь взаємозв'язку з іншими ризиками, фіксація факторів, що впливають на ідентифікований ризик. На даному етапі визначається ступінь подібності ризикової позиції з її запланованими характеристиками. В результаті зазначеного аналізу формуються подальші кроки оцінки та управління виявленим ризиком.
- 6.3. Оцінці підлягають ризики, виявлені на етапі ідентифікації, в розрізі наступних часових категорій:
- дані минулих періодів. Проводиться збір статистичних даних, що дозволяє здійснити оцінку наслідків настання ризиків і виявити характер подій, пов'язаних з проявами даних ризиків;
 - звітний період. Проводиться збір інформації, що дозволяє зробити коригування оцінок,

побудованих на основі історичних даних, з метою їх використання в теперішньому часі, оскільки така інформація дає можливість врахувати тимчасові зміни в операційному середовищі Товариства;

- прогнозування майбутніх позицій. Проводиться збір даних, необхідних для прогнозування, а також інформації, що дозволяє врахувати майбутні зміни, що впливають на характеристики операційного середовища.

Мета оцінки ризику – визначення прийнятності його рівня. Якісна оцінка передбачає встановлення орієнтиру в якісному вираженні (наприклад, “мінімальний ризик”, “прийнятний ризик”, “граничний ризик”, “недопустимий ризик”).

- 6.4. Моніторинг ризику передбачає розрахунок його поточної величини, вивчення її динаміки в часі. Моніторинг виступає ключовим елементом в побудові керованого процесу впливу на розмір прийнятого ризику та його динаміку з боку Товариства через розробку адекватної системи внутрішньої звітності.
- 6.5. Управління ризиком, у т.ч. схильністю Товариства до ризику, передбачає встановлення рівня толерантності Товариства до ризиків шляхом визначення системи лімітів (лімітування ризиків).
- 6.6. Реагування на ризик – це система заходів, яка регулює план дій в разі настання/потенційного настання ризику. До таких заходів відносяться:
 - прийняття ризику – продовження діяльності без змін у разі можливості понесення незначних втрат з низькою ймовірністю настання визначених ризиків; передавання ризику (хеджування), що передбачає перестраховування, переважно, ризиків з потенційно значними втратами з низькою ймовірністю їх настання, ризиків, значення яких перевищує допустимі ліміти нормативу капіталу Товариства, або ризиків, які перебувають під обмеженим контролем Товариства;
 - пом'якшення ризику, що передбачає коригування певних процесів та впровадження додаткових контролів у разі понесення в їх результаті незначних втрат з високою ймовірністю настання відповідних ризиків;
 - уникнення ризику, що передбачає припинення здійснення діяльності та/або закриття позицій, що призводять до значних втрат з високою ймовірністю настання.
- 6.7. Стрес-тестування ризиків (окрім комплаєнс-ризиків) проводиться з метою оцінки потенційних несприятливих результатів впливу ризиків як величини збитків, що можуть стати наслідком шоківих змін різних факторів ризиків (падіння якості сформованих портфелів, коливання курсів іноземних валют, процентних ставок за цінними паперами, зміна рівня їх переоцінки та/або інших факторів), які відповідають виключним (екстремальним), але ймовірним подіям.
- 6.8. Оцінка впливу ризиків на капітал та ліквідність здійснюється шляхом агрегування всіх суттєвих ризиків Товариства та розраховується як для нормального функціонування, так і в разі наявності подій стресового сценарію.

7. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ І ФУНКЦІЇ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ ТА ПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВА

- 7.1. Суб'єктами системи управління ризиками Товариства є:
 - наглядова рада Товариства;

- правління;
 - комітет з питань призначень та винагороди наглядової ради Товариства;
 - інші колегіальні органи Товариства у разі їх створення;
 - головний внутрішній аудитор;
 - головний ризик - менеджер та Департамент з управління ризиками;
 - головний комплаєнс-менеджер.
 - бізнес-підрозділи та підрозділи підтримки (перша лінія захисту).
- 7.2. Загальну стратегію управління ризиками в Товаристві визначає Наглядова рада, яка несе відповідальність за створення комплексної, адекватної та ефективної системи управління ризиками, керівництво процесом управління ризиками здійснює Правління Товариства. Департамент з управління ризиками забезпечує ефективність функціонування системи управління ризиками в межах повноважень, визначених відповідними положеннями про структурні підрозділи.
- 7.3. Наглядова рада Товариства відповідно до своїх функцій:
- забезпечує функціонування та контроль за ефективністю системи управління ризиками;
 - затверджує внутрішні документи з питань управління ризиками та здійснює контроль за їх упровадженням, дотриманням та своєчасним оновленням (актуалізацією);
 - затверджує перелік лімітів (обмежень) щодо кожного виду ризику та процедуру ескалації порушень лімітів ризиків за наявності такої необхідності;
 - затверджує план відновлення діяльності (Recovery Plan) та забезпечує виконання функцій щодо відновлення діяльності Товариства;
 - призначає та звільняє головного ризик-менеджера, головного комплаєнс-менеджера;
 - здійснює контроль за виконанням головним ризик-менеджером, головним комплаєнс-менеджером покладених на них функцій;
 - визначає характер, формат та обсяги інформації про ризики, розглядає управлінську звітність про ризики та, якщо профіль ризику Товариства не відповідає затвердженому ризик-апетиту невідкладно приймає рішення щодо застосування адекватних заходів для пом'якшення ризиків;
 - здійснює моніторинг за дотриманням Товариством устанавленого сукупного рівня ризик-апетиту та рівня ризик-апетиту щодо кожного з видів ризику;
 - бере участь у розробленні та затверджує внутрішні нормативні документи з питань управління ризиками;
- 7.4. Правління Товариства відповідно до своїх функцій:
- забезпечує розроблення та погоджує внутрішні документи з управління ризиками;
 - забезпечує підготовку та надання наглядовій раді Товариства управлінської звітності про ризики, на які наражається Товариство;
 - забезпечує контроль за доведенням до відома відповідних структурних підрозділів і працівників Товариства інформації про внесені зміни до стратегії та інших внутрішніх нормативних документів з питань управління ризиками;
 - розробляє заходи щодо оперативного усунення недоліків у функціонуванні системи управління ризиками, виконання рекомендацій та зауважень за результатами оцінки ризиків, перевірок підрозділу внутрішнього аудиту, зовнішніх аудиторів і наглядових органів;
 - забезпечує адміністративну підтримку виконання головним ризик-менеджером, головним комплаєнс-менеджером, покладених на них функцій.

- здійснює інші функції відповідно до вимог чинного законодавства України, Статуту Товариства, Положення про правління Товариства.

8. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 8.1. Контроль за виконанням вимог цієї Стратегії покладається на наглядову раду Товариства.
- 8.2. Стратегія набирає чинності з дня, наступного за днем її затвердження наглядовою радою Товариства.
- 8.3. Зміни та доповнення до цієї Стратегії затверджуються рішенням наглядової ради Товариства та оформлюються шляхом викладення Стратегії в новій редакції. Прийняття нової редакції Стратегії автоматично призводить до припинення дії попередньої редакції.
- 8.4. У разі невідповідності будь-якої частини цієї Стратегії законодавству України або нормативно-правовим актам НБУ, в тому числі у зв'язку з прийняттям нових актів законодавства України або нормативно-правових актів НБУ, ця Стратегія діятиме лише у тій частині, яка не суперечитиме чинному законодавству України та нормативним актам НБУ.
- 8.5. У разі зміни назви структурних підрозділів Товариства (при збереженні за ними функціональних обов'язків) дії, регламентовані даною Стратегією, не змінюються.

**СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ЕКСПОРТНО – КРЕДИТНЕ АГЕНТСТВО»**

Перша редакція

ЗАТВЕРДЖЕНО
протокол засідання наглядової ради
приватного акціонерного товариства
«Експортно-кредитне агентство»
від 03.11.2023 № 12